

**АДАПТАЦІЯ ДО ГЛОБАЛЬНИХ ЗМІН ТА
ВИКЛИКІВ:
НОВІ ФОРМИ ЕКОНОМІКИ,
РЕСУРСОЕФЕКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ,
ЗАХИСТ ДОВКІЛЛЯ**

**Збірник матеріалів
Всеукраїнської науково-практичної
конференції здобувачів і молодих
вчених**

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Рада молодих учених ІФНТУНГ
у партнерстві з:
Рада молодих учених при МОН України
Рада молодих учених НАН України
Рада молодих учених ДУ «Інститут геохімії навколишнього середовища
НАН України»
ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»
Департамент економічного розвитку, екології та енергозбереження
Івано-Франківської міської ради
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
Сумський національний аграрний університет
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Запорізький національний університет
Поліський національний університет
Хмельницький національний університет
Харківський національний економічний університет ім. Семена Кузнеця
Львівський національний університет імені Івана Франка
Національний університет «Львівська політехніка»
ВГО «Інноваційний університет»
ГО «Бізнес-Інкубатор в Івано-Франківській області»

**АДАПТАЦІЯ ДО ГЛОБАЛЬНИХ ЗМІН ТА ВИКЛИКІВ:
НОВІ ФОРМИ ЕКОНОМІКИ, РЕСУРСОЕФЕКТИВНІ
ТЕХНОЛОГІЇ, ЗАХИСТ ДОВКІЛЛЯ**

**Збірник матеріалів
Всеукраїнської науково-практичної конференції
здобувачів і молодих вчених**

18 травня 2023 року

Івано-Франківськ, 2023

УДК 338.2+502/504:551.58

Адаптація до глобальних змін та викликів: нові форми економіки, ресурсоефективні технології, захист довкілля : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів і молодих вчених, м. Івано-Франківськ, 18 травня 2023 р. Відповід. за вип.: У.Б. Бережницька, Т.М. Яцишин, Т.М. Паневник. Івано-Франківськ : Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, 2023. 515 с.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Відповідальність за змістовне наповнення, науковий рівень, наявність плагіату, автентичність цитат, правильність оформлення посилань, грамотність тощо несуть автори поданих матеріалів.

Рецензенти:

д.е.н., проф. Запухляк І.Б., д.е.н., проф. Зелінська Г.О., д.т.н., проф. Полутренко М.С.

Редакційна колегія:

к.е.н., доц. Андрійчук Ігор (п. 1.2), к.е.н., доц. Войтків Людмила (п.1.3), к.е.н., доц. Гобир Ірина (п. 1.1), к.е.н., к.х.н., доц. Калин Тетяна (п. 2.1, 2.2), доц. Мельничук Іванна (п.1.3), к.е.н., доц. Метошоп Ірина (п. 1.1), к.т.н., доц. Москальчук Наталія(п.2.3), к.т.н., доц., Орфанова Марія(п.2.3), к.е.н., доц. Савко Оксана (п. 1.2), к.е.н., доц. Федорович Ірина (п.1.1).

ISBN 978-617-8282-02-8

Відповідальні за випуск:

У. Б. Бережницька

Т.М. Яцишин

Т. М. Паневник

Рекомендовано до друку:

Радою молодих вчених Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу (протокол №2 від 01.06.2023), Радою молодих вчених Державної установи «Інститут геохімії навколишнього середовища НАН України» (протокол №5 від 23.05.2023 р.), кафедрою прикладної економіки ІФНТУНГ (протокол №11 від 02.06.2023 р.), кафедрою «Технології захисту навколишнього середовища» (протокол №10 від 06.06.2023)

Збірник матеріалів містить тези доповідей, поданих на Всеукраїнську науково-практичну конференцію здобувачів і молодих вчених «Адаптація до глобальних змін та викликів: нові форми економіки, ресурсоефективні технології, захист довкілля», що відбулася 18 травня 2023 року на базі ІФНТУНГ. У доповідях конференції розглянуті актуальні питання таких напрямів: потенціал соціально-економічних систем на різних рівнях управління, пріоритети розвитку бізнес-структур у повоєнному відновленні економіки України, сучасні тенденції та особливості функціонування секторів національної економіки в контексті євроінтеграційних процесів України, ресурсоефективні технології в бізнесі і промисловості, захист довкілля в умовах нових глобальних проблем, наслідки кліматичних змін та шляхи адаптації

Збірник адресовано всім, хто цікавиться сучасними науковими дослідженнями за згаданими вище напрямками.

Подяка. Автори публікації вдячні захисникам України за можливість продовжувати працювати та займатися науковою і викладацькою діяльністю у період війни.

ISBN 978-617-8282-02-8

© Колектив авторів, 2023

© Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, 2023

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1.

РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ЗМІН І ВИКЛИКІВ

1.1. ПОТЕНЦІАЛ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ НА РІЗНИХ РІВНЯХ УПРАВЛІННЯ	18
Bui Y. Zakurena V. MAIN TRENDS AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT OF SOCIAL ENTREPRENEURSHIP IN IVANO-FRANKIVSK REGION	18
Litvinova M., Kushnir T. THE USE OF MARKETING TOOLS IN DIGITAL ENVIRONMENT	21
Ibragimova Natavan Vagif, Sheydai Turkan Ali PROSPECTS FOR THE USE OF ALTERNATIVE ENERGY RESOURCES IN ENVIRONMENTAL PROTECTION	23
Андрійчук І.В ПРО ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ВІДНОВЛЮВАНИХ ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНИХ РЕСУРСІВ У РЕГІОНАХ	25
Артьомов Д.Ю., Якушев О.В. ФАКТОРИ УРБАНІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В РЕГІОНАХ ДЕРЖАВИ	28
Артюх А.О., Вавдійчик І.М. РОЗРОБКА СТРАТЕГІЙ УПРАВЛІННЯ ПОТЕНЦІАЛОМ СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ НА РІЗНИХ РІВНЯХ УПРАВЛІННЯ	30
Балазюк М.О., Вавдійчик І.М. ФРАГМЕНТАЦІЯ ЕКОНОМІКИ	34
Білик А. О., Вавдійчик І.М. МЕТОДИ НЕЙТРАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ ПІДПРИЄМСТВ.....	37
Войтків Л. С., Втерковський А.П. РОЛЬ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ У ФОРМУВАННІ БІЗНЕС-МОДЕЛІ ПІДПРИЄМТВА	39

Садоха М., Завадських Г. ОСОБЛИВОСТІ ВІТЧИЗНЯНОГО БІРЖОВОГО ТОВАРНОГО РИНКУ	119
Сердечна Н.О., Гордєєва І.О. ПРОЄКТИ ЕКОТЕРАПІЇ ТА РЕАБІЛІТАЦІЯ ПОСТТРАЖДАЛИХ ВНАСЛІДОК ВОЄННИХ ДІЙ.....	122
Сушарник Я.А., Рудько К.В. ЕКОНОМІЧНА КІБЕРНЕТИКА 2.0: ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ АЛГОРИТМИ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ	127
Татарчук Р.Т., Сімків Л.Є. ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА: ПЕРЕВАГИ ТА РИЗИКИ	129
Толмач А. А., Слоква М. Г. НАПРЯМИ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО ЕНЕРГЕТИЧНОГО РИНКУ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ	132
Черній В. І., Крихівська Н. О. ФІСКАЛЬНА РОЛЬ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ	136
Чорноока Ю. Р., Паневник Т. М. ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ТА ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ	139
Янішевський Б. С., Додон О. Д. ОСОБЛИВОСТІ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	142
Ящерицина Н. І., Гопчак В. П. ОСОБЛИВОСТІ НАДІЙНОСТІ РОЗВИТКУ СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ В УКРАЇНІ	146
 <i>1.2. ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-СТРУКТУР У ПОВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ</i>	
Безп'ятко О.А., Ахновська І.О. КОСТ-КІЛІНГ ЯК МЕТОД ОПТИМІЗАЦІЇ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА	150
Болібрук К. С, Курносенко А. О. РИНОК БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ	153

державного агротехнологічного університету (економічні науки). 2018. № 1(36). С. 146-154.

3.Кухарець В. В., Булуй О. Г., Левківська Л. М. Тенденції розвитку біржового ринку в умовах глобалізації світової економіки. Електронне наукове фахове видання “Ефективна економіка”. 2021. № 4. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4_2021/92.pdf

4.Підприємництво: соціально-економічне та інституціональне забезпечення розвитку : монографія. / Л. О. Болтянська, Г.М. Завадських та ін. Мелітополь: Люкс, 2021. 300 с

5.Солодкий М. О. Проблеми та напрями розвитку біржового товарного ринку в Україні. Електронне наукове фахове видання “Ефективна економіка”. 2017. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5814>

6.Фертікова Т.М. Перспективи розвитку товарної біржової торгівлі в Україні. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 23. С. 46-52.

УДК: 005.8:159.9

Сердечна Н.О.

студентка групи ДІ901-22М

Науковий керівник: **Гордєєва І.О.**

к.т.н., доцент,

доцент кафедри «Інтелектуальної власності та управління проектами»,

Український державний університет науки і технологій

ПРОЄКТИ ЕКОТЕРАПІЇ ТА РЕАБІЛІТАЦІЯ ПОСТТРАЖДАЛИХ ВНАСЛІДОК ВОЄННИХ ДІЙ

Актуальність теми. Внаслідок військової агресії проти нашої держави втрат та негативного впливу зазнають як громадяни, так і природні комплекси нашої держави. Залучення природи в якості реабілітаційного фактору у відновленні постраждалих внаслідок воєнних дій є важливим фактором

психологічного та соціального відновлення суспільства, сприяє розвитку міст та громад.

Метою дослідження виступає аналіз основних принципів застосування екотерапії, у тому числі садотерапії, як ефективної технології у роботі із постраждалими, внаслідок воєнних дій, у комплексі із відновленням природних комплексів у міських умовах.

З давніх часів лікарі звертали увагу на те, що спілкування з природою сприяє поліпшенню психологічного стану людини. Праобрази ботанічних садів, упорядкування знань щодо цілющих якостей рослин, планування та колористика садів, допомагають покращити емоційний та психологічний стан людини. Ці праобрази з'явилися ще у ранньому Середньовіччі у вигляді «аптекарських міст» при монастирях, що в історичній перспективі сприяло розвитку як ландшафтного дизайну, так і природотерапії.

Природотерапія має відновлювальний, оздоровчий та пізнавальний ефект завдяки багатим природним ресурсам. Вона характеризується адаптаційним потенціалом, доступністю та порівняно невеликою вартістю з фінансової точки зору та залучення інших технічних засобів [1].

Садотерапія або, як її ще називають гарденотерапія – це напрямок реабілітації за допомогою заохочення людей до роботи з рослинами. Садотерапія професійно використовує рослини та садівничі технології для терапії та реабілітації [1].

У сучасній практиці в Україні садотерапія застосовується у переважній більшості в роботі із дітьми з особливими потребами. Проте у психореабілітаційному середовищі США та Великої Британії садотерапія використовується як метод реабілітації ветеранів війни та у рехабах. Разом з цим, саме у Великій Британії садотерапія мала свої витоки з впорядкування, опорядження промислових районів міст, що швидко розвивалися внаслідок індустріалізації.

За даними Міністерства охорони здоров'я, станом на жовтень 2022 року, від початку повномасштабного вторгнення по психологічну допомогу

звернулося 650 тисяч українців. За прогнозами міністра охорони здоров'я України, після війни за психологічною допомогою звернуться ще близько 15 млн. українців, з них близько 3-4 млн. будуть мати потребу у медикаментозному лікуванні [2].

За інформацією міністра захисту довкілля та природних ресурсів України, вже зафіксовано 257 випадків екоциду, **під загрозою знищення 2,5 млн. га природоохоронної мережі Європи** [3].

Задля реабілітації українців та відновлення міського природного середовища доцільно поєднання таких методів:

1. Застосування садотерапії у соціально-психологічному відновленні громадян, які постраждали внаслідок воєнних дій, шляхом опрацювання відновлювальних програм центрами психологічної допомоги.

2. Застосування програм озеленіння міст шляхом влаштування «зелених ділянок», впровадженням проєктів ландшафтного дизайну та створенням рекреаційних зон у районах, що мають значні пошкодження, у тому числі, що не підлягають відбудові, а також на місцях, де знаходились пам'ятники, пам'ятні знаки тощо, які були вилучені у процесі декомунізації та дерусифікації.

Досягнення результату можливо шляхом облаштування при реабілітаційних центрах, на території лікарень, санаторно-курортних закладів експериментальних ділянок, де можливо застосування методів садотерапії. Залучення пацієнтів в ході терапії до підготовки ґрунтосуміші, відбору насіння, висаджування насіння овочевих та квіткових культур, висадки розсади тощо. Утворення «зимових садів», вирощування та доглядання декоративних кімнатних рослин у приміщеннях лікувальних корпусів дозволять застосовувати методи садотерапії протягом усіх сезонів.

Ще одним напрямком поєднання цих двох видів відновлення, можна розглянути утворення присадибних та експериментальних ділянок при школах, навчально-виховних закладах та закладах вищої освіти. При цьому до садотерапії можна залучати, як викладачів, працівників, учнів та їх сімей.

Окремо у цій категорії треба виділити утворення груп соціально-психологічної реабілітації при ботанічних садах закладів вищої освіти, де командна робота сприятиме зниженню тривожності, підвищенню емпатії та розвитку міжособистісних відносин, так і покращенню функціонування ботанічних садів.

Озеленіння прибудинкових територій, ділянок кварталів та районів, які можуть проводитись при територіальних центрах медико-соціальної допомоги при співпраці з органами місцевого самоврядування сприятимуть збільшенню площі зелених насаджень у населених пунктах, зменшенню шумового навантаження, поліпшенню стану міської екосистеми, та сприятиме психологічному відновленню населення.

Серед джерел фінансування впровадження методів садотерапії спільно з озеленінням населених пунктів можна розглядати як державні програми, так і фінансування з бюджетів міст та територіальних громад, а також програми малих грантів [4-5]. Залучення грантового фінансування на озеленення прибудинкових територій може включати участь співвласників багатоквартирних будинків у конкурсах міських проєктів «Бюджет участі» [5].

Основними ризиками проєкту є незвичність вказаного методу реабілітації та відсутність загальної культури звернення по психологічну допомогу у нашій державі, а також помилкове відношення до застосування методів садотерапії, як спроби легалізувати застосування незадекларованої праці у міських проєктах. Для подолання можливого негативного ставлення до впровадження садотерапії у поєднанні із проєктами озеленення населених пунктів, є проведення інформаційної, просвітницької та методичної роботи з метою ознайомлення з цим напрямком соціально-психологічної реабілітації.

Висновок. Таким чином, використання садотерапії у процесі роботи із постраждалими внаслідок воєнних дій забезпечує корекцію і розвиток емоційно-вольової, особистісної сфер людини; сприяє підвищенню соціального статусу шляхом включення постраждалих у суспільно-корисну діяльність; сприяє всебічному та гармонійному розвитку особистості, у першу чергу дітей

та молоді, стабілізації психологічного стану, що допомагає постраждалим реалізуватися у суспільстві у подальшому.

Перелік використаних джерел

1. Кравченко О.О. Природотерапія як інноваційна технологія реабілітації дітей та молоді з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного туризму. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». 2020. Вип. 2(47). С. 73–77. DOI: <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2020.47.73-78>.

2. Після війни психологічна допомога знадобиться щонайменше 15 млн українців URL: <https://www.slovoidilo.ua/2022/06/07/novyna/suspilstvo/pislya-vijny-psyholohichna-dopomoha-znadobytsya-shhonajmenshe-15-mln-ukrayincziv-lyashko> (дата звернення: 01.05.2023).

3. Бомба сповільненої дії: чому світ не може ігнорувати екологічні наслідки війни в Україні. URL: <https://bit.ly/3Mx0dtd>. (дата звернення: 01.05.2023).

4. Гордєєва І.О. Що потрібно робити щоб отримати грант під соціальні ініціативи? *Всеукраїнська конференція студентів, аспірантів та молодих вчених: Наука та освіта в умовах трансформації суспільства*, 21 вересня 2017 р. К.: Київський національний університет технологій та дизайну 2017. С. 42-43. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7915962>.

5. Гордєєва І.О. Нові інструменти пошуку інвестування проєктів *Современные информационные технологии в экономике и управлении предприятиями, программами и проектами*: тезисы XIV Международной научно-практической конференции, Одесса, 8-14 сентября 2016 г. Харьков: Национальный аэрокосмический университет им. Н.Е. Жуковского «Харьковский авиационный институт», 2016. С. 91-93. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7901063>.